

Prezentacija

izvještaja Misije

OSCE-a u BiH

Struktura izvještaja

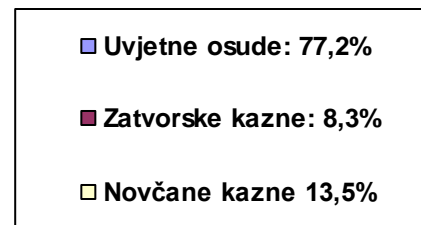
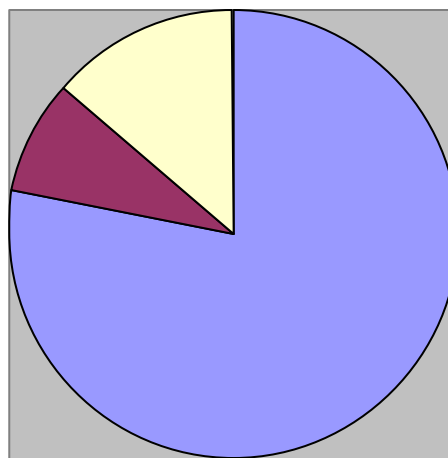
- Pregled međunarodnih standarda i domaćeg zakonskog okvira kao i usuglašenosti prakse sa postavljenim standardima
- Analitički prikaz izrečenih kazneno-pravnih sankcija u predmetima nasilja u porodici u BiH
- Pregled pitanja koja izazivaju zabrinutost u pogledu sankcioniranja nasilja u porodici
- Zaključna razmatranja i preporuke

Predmet analize

- Izrečene kazneno-pravne sankcije u **289 predmeta** kvalificiranih kao “**nasilje u porodici**” (čl. 222 KZ FBiH, čl. 218 KZ BDBiH; čl. 208 KZ RS) u razdoblju 2004-2010 godine
- Odmjeravanje kazne i utjecaj olakotnih i otegotnih okolnosti u **70 pravomoćnih presuda** za nasilje u porodici
- Korištenje skraćениh formi postupka u predmetima nasilja u porodici
- Rješavanje imovinsko-pravnog zahtjeva u kaznenom postupku

Kazneno-pravne sankcije za nasilje u porodici

- Pregled izrečenih kazneno-pravnih sankcija u **289** predmeta:
 1. Uvjetne osude – 223 predmeta **(77.2%)**
 2. Kazne zatvora – 24 predmeta **(8.3%)**
 3. Novčana kazna – 39 predmeta **(13.5%)**

Uvjetne osude

- Utvrđena kazna zatvora u uvjetnoj osudi **prilično niska** (**88.8%** ili **223 predmeta**) utvrđena kazna zatvora u trajanju od 1 do 6 mjeseci;
- **Rok kušnje** – najčešće određeno vrijeme provjeravanja je **1 godina**, u malom broju predmeta određeno 18 mjeseci ili 2 godine. Najduže vrijeme provjeravanja je bilo 4 godine.

Kazna zatvora

- Analizirane presude kojima je izrečeno **24 kazne zatvora**
 1. **70.8%** (17 predmeta) zatvorske kazne u trajanju od 1-6 mjeseci
 2. **25%** (6 predmeta) kazna zatvora u trajanju od 6-12 mjeseci
 3. **1** predmet sa kaznom dugotrajnog zatvora

Analiza predmeta ukazuje da su isti uključivali činjenične navode o dugotrajnom zlostavljanju, prijetnjama smrću, upotrebi vatrenog oružja i drugih kvalifikatornih elemenata.

- **45,83%** kazni zatvora izrečeno je za kvalifikovane oblike djela

Olakotne i otegotne okolnosti

- **Olakotne okolnosti** koristene u **74% predmeta**:
 - *ranija neosudjivanost;*
 - *priznanje krivice i kajanje za učinjeno djelo;*
 - *primjereno ponašanja optuženog u toku vođenja postupka*
 - *status optuženog kao “porodičnog čovjeka” ili “oca djeteta”*
 - *želja oštećene/žrtve o neprocesuiranju počinitelja*
 - *doprinos žrtve*
- **Otegotne okolnosti** utvrđene u **41% predmeta**
 - *ranija osudjivanost;*
 - *težina djela i dugotrajnost i priroda nasilja*
 - *naročita ranjivost i osjetljivost žrtve*

Skraćeni postupci

- **Kazneni nalog – 45,67% predmeta** okončano u postupku izdavanja kaznenog naloga
- *Predmeti su uključivali djela prema maloljetnicima, starim i iznemoglim roditeljima kao i činjenične opise koji su uključivali upotrebu vatrenog i hladnog oružja kao i nanošenje tjelesnih povreda*
- **Sporazum o priznanju krivnje** zaključen je u **13,15% predmeta**
 - 78.95% zaključenih sporazuma rezultiralo je uvjetnom osudom
 - a u - - 10.53% predmeta izrečena je kazna zatvora (identično i za novčanu kaznu)

Rezime zapažanja

- **Odmjeravanje kazne na granici posebnog minimuma ili ublažavanje kazne** (izricanje blaže kazneno-pravne sankcije) – *osobito je zabrinjavajuće ovakvo postupanje kod kvalifikovanih oblika djela nasilja u porodici*
- **Nedovoljno obrazložen utjecaj olakotnih i otegotnih okolnosti** na individualno odmjerenu kaznu/sankciju
- **“Osobito olakotne okolnosti”** kao mogućnost za sudsko ublažavanje kazne rijetko konkretiziran i obrazložen
- *Često korištenje i neiznošenje konkretnih razloga za ublažavanje kazne (ispod posebnog minimuma) ili izricanje blaže vrste kazneno-pravne sankcije stvara dojam da se predmeti nasilja u porodici ne smatraju ozbiljnim i teškim kaznenim djelima koji zavređuju adekvatnu društvenu osudu*

Blaža kvalifikacija

- Zabrinjavajući su osobito predmeti u kojima se činjenični navodi odnose na zlostavljanje djece a djela pravno kvalificirana kao osnovni oblik nasilja u porodici
 - *Fizičko zlostavljanje;*
 - *Zabranjivanje odlaska u školu;*
 - *Izbacivanje iz porodičnog doma i uskraćivanje osnovnih životnih potreba i hrane;*
 - *Prijetnje smrću maloljetnoj djeci ili prijetnje ubojstvom drugog člana obitelji*

Opoziv uvjetne osude

- Sudovi rijetko opozivaju uvjetnu osudu zbog izvršenog djela u trajanju roka kušnje (kod fakultativnog oblika opoziva) ili neizvršenja izrečenih posebnih obveza
- Potrebna je dodatna analiza u svjetlu izmijena i dopuna čl. 47 KZ RS
- U pogledu **imovinsko-pravnog zahtjeva** uočeno je da:
 - Žrtve ne postavljaju zahtjeve u kaznenom postupku, i
 - Nekolicina postavljenih zahtjeva je upućena na parnični postupak

Preporuke

- **Kažnjavanje** za nasilje u porodici trebalo bi biti **proporcionalno težini počinjenog djela**

- Prije izricanja individualne kazneno-pravne sankcije potrebna je **detaljna i pažljiva ocjena svih okolnosti slučaja** u cilju odabira one koja će postići trostruku svrhu – generalne, specijalne prevencije kao i **zaštite i satisfakcije žrtve**

Preporuke

- **Potpuna i jasna obrazloženja** u pogledu ocjene svih okolnosti (otegotnih i olakotnih) i načina na koji su te okolnosti vrednovane i kako su utjecale na konkretnu sankciju
- Procesuiranje za **kvalifikatorne oblike** djela u svim slučajevima gdje postoje činjenični navodi kao i procesuiranje nasilja u porodici u stjecaju sa drugim djelima prema okolnostima slučaja (osobito u predmetima zanemarivanja i zlostavljanja maloljetnika i navoda o spolnom nasilju)

Hvala na pažnji !